

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Kamil Zaradkiewicz (sprawozdawca)

SSN Jacek Widło

w sprawie z powództwa A.H. i R.H. przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 marca 2023 r.,
zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie
z dnia 18 lutego 2022 r., sygn. akt IX Ca 642/20,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 18 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie w sprawie z powództwa A.H. i R.H. przeciwko Bankowi spółce akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę, odrzucił jako niedopuszczalną skargę kasacyjną pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z 19 listopada 2020 r.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych. Tymczasem wartość dochodzonego w pozwie roszczenia wynosi 27 033,50 zł, w związku z czym skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do rozpoznania w postępowaniu kasacyjnym. Sąd Okręgowy nie podzielił przedstawionych w skardze kasacyjnych wywodów pozwanej, jakoby wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie wynosiła 73

598 zł. Zgodnie z art. 19 § 1 k.p.c. w sprawach o roszczenia pieniężne, podana kwota pieniężna stanowi wartość przedmiotu sporu. Wartość przedmiotu sporu jest określana przez powoda w dacie wniesienia pozwu i co zasady nie ulega zmianie w dalszym toku postępowania. Jej zmiana jest możliwa, po pierwsze, w razie sprawdzenia wartości przedmiotu sporu przez sąd na podstawie art. 25 k.p.c., a po drugie, w razie modyfikacji powództwa. W rozpoznawanej sprawie w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia określona została na 27 034 zł. Tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i skardze kasacyjnej powoduje, że niedopuszczalne jest oznaczenie w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż poprzednio w apelacji. Tym samym niedopuszczalne jest określenie wartości przedmiotu zaskarżenia od wyroku sądu II instancji oddalającego apelację pozwanego na 73 598 zł.

Zażalenie na to orzeczenie wniósł pozwany, zaskarżając je w całości. Pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie i nadanie wniesionej przez pozwanego skargi kasacyjnej biegu. W zażaleniu pozwanego zarzucono naruszenie:

1) art. 25 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 2 k.p.c., polegające na odrzuceniu jako niedopuszczalnej skargi kasacyjnej wniesionej przez pozwanego, mimo braku uprzedniego sprawdzenia wartości przedmiotu sporu podanej przez pozwanego w skardze kasacyjnej;

2) art. 398² § 1 k.p.c. w zw. z art. 19 § 1 i 2 k.p.c. polegające na błędnym przyjęciu, że sprawa jest sprawą o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a tym samym błędnym odrzuceniu skargi kasacyjnej wniesionej przez pozwanego jako niedopuszczalnej, mimo, iż wartość naruszonego zaskarżonym wyrokiem prawa majątkowego pozwanego przewyższa kwotę pięćdziesiąt tysięcy zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 398⁴ § 3 k.p.c. skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu

zaskarżenia. Spełnieniem wymagania formalnego wskazanego w tym przepisie jest samo oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia, nawet gdy jest ono błędne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 lutego 2014 r., II UZ 74/13, z 21 lipca 2015 r., III UZ 4/15, z 12 października 2017 r., I UZ 35/17). sąd drugiej instancji nie powinien bezkrytycznie przyjmować twierdzeń strony o wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną. Wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez stronę skarżącą z naruszeniem reguł z art. 19-24 k.p.c. nie jest wiążące dla oceny dopuszczalności tej skargi (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 6 czerwca 1997 r., II CKN 47/97, OSNCP 1997, nr 11, poz. 180; z 20 czerwca 1997 r., II CKN 245/97; wyrok z 27 lutego 2002 r., I PKN 305/01, OSNP 2004, nr 4, poz. 65). Badanie przesłanek dopuszczalności skargi kasacyjnej następuje z urzędu (postanowienie SN z 15 czerwca 2007 r., II CZ 38/07) i obejmuje także sprawdzenie prawidłowości podanej wartości zaskarżenia. Kontrola przeprowadzana jest z odpowiednim zastosowaniem art. 19-24 k.p.c. przez sąd drugiej instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 lutego 2014 r., II UZ 74/13).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym, z zastrzeżeniem sytuacji szczególnych, nie może przekraczać wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym. Odpowiednie stosowanie art. 19-24 k.p.c. do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie może uzasadniać jej aktualizacji przez podwyższenie ponad wartość dotychczasową, a tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż poprzednio w apelacji (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2018 r., II CZ 30/18, OSNC-ZD 2019/C/39).

Odpowiednie stosowanie do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej art. 19-24 k.p.c. (art. 398²¹ w związku z art. 368 § 2 k.p.c.) nie może uzasadniać jej aktualizacji przez podwyższenie ponad wartość dotychczasową, a tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż poprzednio w apelacji (zob.

w szczególności postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 grudnia 1996 r., I CKN 21/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 42; 19 czerwca 1997 r., III CZ 25/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 162; 22 grudnia 2002 r., II UZ 11/02, OSNP (wkładka) 2002, Nr 17, poz. 7; 7 sierpnia 2014 r., II CZ 30/14; 7 kwietnia 2017 r., V CZ 26/17). Przedmiot zaskarżenia nie jest samodzielny i nie może być większy od przedmiotu sporu, chyba że nastąpiło rozszerzenie powództwa albo zasądzenie ponad żądanie (postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 grudnia 1996 r., I CKN 21/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 42; z 19 czerwca 1997 r., III CZ 25/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 162; z 22 grudnia 2002 r., II UZ 11/02, OSNP (wkładka) 2002, nr 17, poz. 7).

Równocześnie swoboda, z jaką strona skarżąca określa wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej, aktywuje obowiązek sądu drugiej instancji, a także ewentualnie obowiązek Sądu Najwyższego, sprawdzenia tej wartości. Sąd ten jest nie tylko uprawniony, lecz wręcz zobowiązany do sprawdzenia wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Sąd drugiej instancji może stwierdzić, a następnie ustalić i przyjąć w sposób wiążący, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest w rzeczywistości inna niż podana przez skarżącego. Nie jest to formalne sprawdzanie wartości przedmiotu zaskarżenia (według reguł przewidzianych w art. 25 k.p.c.), lecz kontrola dopuszczalności nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jakim jest skarga kasacyjna (postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 czerwca 1997 r., II CKN 47/97, OSNC 1997, nr 11, poz. 180; z 11 lipca 2019 r., V CZ 42/19; z 5 sierpnia 2020 r., I PZ 3/20).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

as